

Табийгъатны сакълау жаны бла магъаналы соруулагъа къаралгъангы

Ахыры. Алы 1-чи бетеди.
Табийгъат байлыкълары элде экология министр Шауаланы Ислам билдиргенге кере, былыр бу министрствода белгиленген бар борчланы тамамлауа 600 миллион сом къоратылганды. Аны асламысы (444 миллион сом) федерал бюджетден берилгенди, къалгъан кесегин республика къошанды.

Агъчалны торло-торлю затлана, ол санда от тошуден сакълау жаны бла кеп иш этилгенди. Къурда жагъдыртугъа он миллиондан аслам сом къоратылганды. 16 гектарда 308 минг терекчи орнатылганды. Къырал кадастр эсепге 82,5 минг агъчла салынгандыла, тогуз агъч милюнчю чеклери. ЕРГ-ге тошгенди. Тереклери эркинлик берилме къыргъанлагъа элде амша торлю бузукълугъа этгенге былыр 641 минг сом табир салынганды. Законну илемлерин сансыз этиме мадар элде иленгенде уа 23,9 минг кубометр отун жарашдырдырға эркинлик берилгенди.

Учукълук молюк да министрствону бойсунуудадыла. Тиийшли ведомстволаны келечилери алада 70 бузукълук токташдырдырдыла, угуа чыгаргъа сыйенгенге 1241 эркинлик къагъыт жарашдырдырдыр берилгенди. Чабакчылык жаны бла

федерал агентство (Росрыболовство) бла бирге республикада черкекле касиплык лосос чабакчыкълардан 1,5 миллионну жибергенди. Агъчалда кийик жайыуларлаа жуукътан ауруула жайылмача къз-къулакъл болуп тургандыла.

Республикада талай эки къорунланган табийгъат тири барды. Алада жашаган жаныулараны санын эсеплеу иш тынгылы бардырдыла. «Къызыл китапха» тошген торлюлерини бир кесегини «бу, жур, къаша эчки» саны кебей баргъанын къуандырады. Быллай тирилене чеклери сакъланды, алада экология элде туризм жолукълыла жарашдырдырдыла, билдиреу стелнда да орнатылдыла.

Жер тобонда байлыкъланы хайырлануу юсюнден айтханда, былыр быллай ишле бла юрешенгенге тырт лицензия берилгенди. Бардырдырлан тинтиую эсебине кере, вулкн юлден къыстыргыч 2,1 миллион, зыгъыр бла юземден а ючен артык миллион кубометрге кебейгенди. Таза судан да бир кюннге къошакъ халда 365 кубометр хайырлангъа он болугуу токташдырдырдыла.

Министр дагъда суулагъа, черкек жагъалыла къз-къулакъл болуп тургъанлары юсюнден айтханды, торло-торлю ишледен сора къалгъан кир-кипчилни неда заранын затланы кетериу жаны бла не мадар

этилгенди да билдиргенди. Уаэкъ болжаллы (2030 жылгъа дер) умутланы юсюнден айтханда, башында сагъынлыгъан жумушланы асламысы ары кирленгери белгилерге тиийишди. Ол а: кир-кипчи тейолген жерлене тазалау, табийгъат байлыкъланы элде киик жаныулараны сакълау, хауагъа керекис затла азыракъ тошерча этю.

Хауа дегенде, аны кирлендирген 16353 тонна абериеле тошгендиле былыр. Асламысы (64 процентин) улоупдан, къалгъан кесегин уа стационар объектден. «Гидрометаллургия» завод жабылгъаны себепли болум игирек болгъанды дерчады.

Бююклюкде республикада 329 минген артык автомашина барды. Министр омон эттичча, аланы газ элде электрочоку бла ишленген торлюлерни кенг жайылса, хауа да тазаракъ болуукду. Электрочоку транспортта уа ток станцияла ишлерге керекди - ол да магъаналы борчадан бириди.

Таза суу бла жалчытуу юсюнден айтханда, республикада аны бир кесегин черкекледен аладыла, 70 процентин уа жер тобондан чыгады. Былтыр ал кезимуче бир кюннге 5 миллион кубометр ресурсла бар эдиле. Шауаланы Ислам билдиргенде, къуола кеп болгъанлыкъл, суу къыстылгъ севилгенли турды.

Аны сылтаун хайырлануу бегининде кереки ол. Сууну каячествона да бардыла сорула. Ол себеден кеп жаны бла мадар этилирге кереклики белгилди.

Хайырланылган суулары кетериу жаны бла эти алады. Черкек къуру суу алырға угъай, чабакчыкъл, сабанланы сууардырды, рекреацияда, гидроэнергетикада хайырланладыла. Саулай республикада омон тазалауу объект барды, барыны да суткагъа кюнне 240 минг кубометри. Сууну тазалыгына тиийшли специалисте къз-къулакъл боладыла, тинтиулге кере, бир-бир жерледе кирлендирген аберилене елчмине мардасындан артыгъаракъ да болады.

Сессиянда дагъда табийгъатда жаныуларны бла битимлене, агъчалны, эки къорунланган табийгъат тирилене элде эсгертилени сакълауу элде уау, сора адам тегерекдеги къурулгъан сакълау хатаны азайтырға кереклисин юсюнден да кеп айтылганды. Жыйылугъа къатышхаладан сууну тазалыгы бла байламлы оюмла да болгъанды. Муслаланы Алий илму жаматуев сакълауу ишлеринде эсте алырға бирлешип тиийшли онугъа келирге чакъырганды.

УБЛАШАЛАНЫ Мурат.

Жашла десант аскерге, текиз флотха да чакъырыллыкълугъа

1 апрельде РФ-ни Президентини Указы бла жаш адамланы аскерге чакъыруу башланганды. Бу кезимде Къабарты-Малкъардан минг жаш адам ашырыллыкълыла аскерге. Ала торло-торлю бөлумледе къуллукъ этилгенди, ол санда Балтий, Къара-текиз элде Шы-океан флотлагъа нарыла бардыла. Аны юсюнден журналисте бла тобушудуа КъМР-ни аскер комиссары Дмитрий Пахомов айтханды.

Болсада 19-жыллыкъ жаш адамла, 59-жыллыкъ таматала да бардыла. Тобушуде ПСБ банкны КъМР-де бөлумюню башчысы Азамат Нахушев да къатышханды. Ол аскерни къагъталаны ветеранларына «СВО» карта-электрон удостоверениены беруу иш къалай къуаргъанын юсюнден билдиргенди. Бу жанычылыкъ РФ-ни Президентини Указы бла кийирилгенин айтчыды.

Бу эки карталаны уа биринчилеси санда ПСБ банк чыгарып башлагъанды. Ол аскерни къагъталаны ветеранларынын электрон удостоверениесыды. Бу толу право документ ветеранны удостоверениены социал эм банк карталаны бирдиктерди. Къоркъусулукъну жалчытыр ючюн а, аны юсюнде инсансы сураты лазер амал бла ишленди, дагъда ала аны хазырлауанда криптография жаны бла шындоюу къорулау амалла да хайырландыла.

Банкны келечиси айтханды, карта ветеранлагъа къырал социал льготаланы бла тейуленеу токташдырдыр жумушланы жегиллетир мурад бла чыгарылганды. Аны бла бирге уа ПСБ кесини банк продуктларны да къошды.

Картаны банкны бөлумлеринде алырға жарайды - инсансы биргесине паспорт элде аскер къагъталаны ветеранны удостоверениены болуура керекди. Бу жумушну эки аскер операциягъа къатышхана, афган урушуну, Чеченде бардырылган операцияны, башха къагъталаны ветеранлары алырға керекди, - деп къошханды ол.

Картаны банкны бөлумлеринде алырға жарайды - инсансы биргесине паспорт элде аскер къагъталаны ветеранны удостоверениены болуура керекди. Бу жумушну эки аскер операциягъа къатышхана, афган урушуну, Чеченде бардырылган операцияны, башха къагъталаны ветеранлары алырға керекди, - деп къошханды ол.

Буылдай англытырға тиийишди, КъМР-ни башчысы аскерге тейуену 300 адам сомдан 300 минг сомга дери едюрюню юсюнден оюнуу былай 1 мартла башкъы бергенди. Ала бу кезимден берилеу бейтиктен елчмине берилеу, - деп англытырды военком Дмитрий Пахомов.

Буылт а келишимге къол салып, аскерге къуллукъ этген жашуу жерде калыптында, санаторийде саулуугъна багъаргъа онгу да барды.

Сез контракт бла къуллукъ этюню юсюнден да баргъанды. Военком билдиргенди, жылыны алынган контракткъа къатышхал къауам жаш бла сөлешгенме. Жанатайлары Марат къурулуу усталыкъгъа кере хорлан болуурганды. Ол былай дегенди: «Усталыкъгъа, хумерини да керегюзюрге быллай онг чыкъгъанын бек ысынаду, Ол манга улуу сынауду, юлюдо».

«Мени уа бу эришуде бирик усталыкъгъа жетерге, таукеликке элде тобурген чырмаулары хорлагъа келлендиргенди», - дегенди право жаны бла усталыкъда бирик болгъан Убашланы Ала.

ХОПАЛАНЫ Марият.

Гиртчиликлери ючюн — сый-махтау, саугъала да

Профессионал усталыкълары битеурасеи чемпионатны регион кесегин башлаганды. Ага хорлананы Нальчикте Сабийлени элде жаш тейуену чыгармачылыкълы къаласында къууанды жыйып болганды. Аны къууанды чемпионатда хорлангандыны, экинчи, ючюнчю жерлеге чыкъгандыны сауулагандыла. Аланы алгъышларгъа КъМР-ни жарыкландыруу элде илму министри Анзор Езаов, колледжлени директорлары элде башхада чемпион эдиле. Алакъа кирген жерде уа сурат кермюч да къуарганды.

Убашланы Анагъа, Абайланы Луизагъа, Шахмырзаланы Мариямгъа, Мурзаланы Дианагъа берилгенди.

Айрымалы жашлагъа бла къызлагъа дагъда майдала, сертификатла да берилгенди. Чемпионатны эсеплерине кере, сайланган сегизеунле а республиканы предпринимчилери ишлеринини юсюнден келишимге къол салгандыла. Келле уа алада стажировкаларны етеридиле, ишлерини халтери бла шагъарейлерикидиле, кесерине иш да табарыкъдыла.

Анзор Езаов, чемпионат тынгылы къуаргъанына ыразылыгъын билдирди, аны къатышхана бла бирге аланы куйетгендени, ала бла ишленген экспертлени да алгъышлаганды. «Мен чемпионаткъа къатышхан хар кимни да хорлагъанга санайла. Чемпионат муну бла бошмайды, анга: «Сау къал, келир жыл къууан бла тобуешик», - дейибиз», - деп бошагъанды сезюн министр.

«Биз эртеден бери да сакълан турган чемпионат бошанды. Жаш адамла кесерини усталыкъларын куйетгенди. Алакъа кирген жерде уа сурат кермюч да къуарганды.

— Биз эртеден бери да сакълан турган чемпионат бошанды. Жаш адамла кесерини усталыкъларын куйетгенди. Алакъа кирген жерде уа сурат кермюч да къуарганды.

Аны болгъанла сахнагъа биринчи чыкъгъадыла. Алакъа араларында «Ветехнологиялар» айрымалы болгъан Иттиляны Алим, догер хынчилге уста Елмезланы Тамерлан, Киймели тигучю Османланы Милана, эл милк машиналары хайырланууда айрымалы болгъан Гызыланы Адам, электромонтажчы

Мисирланы Ислам, низамны саулуулау жаны бла ишде Къулианы Лейля, Атайланы Ахмат да бар эдиле.

Торлю-торлю усталыкъгъа кере биринчи жерге чыкъгъанланы сауулагаргъа уа сахнагъа КъМР-ни жарыкландыруу элде илму министри Анзор Езаов чыкъгъан эди. Алай сый Жабелланы Исхакъгъа,

Жангылыкълы

Соцуларын зауукълу этюрючра

Черек районда «Чирик келле» деген маданият солуу араны къурулушу башланганды, деп билдиргенди республиканы Курортта эм туризм министрствосундан. Ишчи жолукълуу кезиме анда районну администрациясыны башчысы Къулбаланы Аман болганды.

Араны ишленуе мурагы районда туризмни бла экономиканы айнтыууду. Анда районда жашагъан эл, къонакъла да заманларын зауукълу этюрючкълыдыла, маданият игирле къуаргъангъа ала. Инчине музей-панорама, сабилеге ойнарча майданла, ашхана бла конференцияла этюрючра залла болуукдула.

Къайгырыу

Болушлукъ тапдырыуу — аслам эс

Алгъаракъда Питгорск шахарда «Машук» Арада СВО-гъа къатышхан аскерчилени сабилерини эс тапдырыуу психология жаны бла болушукъ этюу жаны бла форум бардырылганды.

Бийи региондан ары устазла, психологъа, социал ишчиле эм куйетгучюле — битуде да 176 адам — баргъандыла. Аланы жолгъа «Элбрус» корпоратив университетини башламчылыгы КъМР-ни Жарыкландыруу эл илму министрствосу къуаргъанды. Ол къауамда Гергеж элени орус тиден бла алабятдан устазы Габаланы Алим да бар эди. Бу жыйылугъа ол класс таматча къатышханды.

«Форумда тей торлю мастер-классла бардырылганды. Алада бу эки аскер операциягъа къатышханагы сабилерине, жуукъларында да къалай психология болушукъ тапдырыуу болуунда эки магъане берилгенди. Жарыуу биде адамла къчандан да психология болушукъ кереклисин заманында агъылап, кесерине къаратгъа сыймейдиле. Бу аскер къауагъа бошашып, аскерчилерини юйлерине къайтсала,

аланы асламына да алай болушукъ бек керек болуукду. Аны юсюнден бу форумда кеп айтылганды, - дегенди Алим Абдуллаев.

Шимал Кавказны устазлары бла юретгучюлерини аларында Москвадан, Санкт-Петербурдан келген алиме сөлешгенди элде соруулагъа жуула бергенди.

Бир неча кюнню ичинде бардырылган билим беруу семинаргъа Черек райондан 12 специалист къатышханды. Келир жылда ала, модераторла болуп, быллай жумушну районда да бардырылкъыдыла, Алай бери элде болгъан хар специалисте да салынганды. «Районда этюргеннибизден сора, Нальчикде бардырылкъ республиканы кезимуче да къатышшыбыз», - дегенди Габаланы Алим.

Кыйматлы эсгертиулел

Республиканы Курортта эм туризм, Табийгъат байлыкълары эм экология министрстволары, вендорликке турист жолукълуу айнтыуула агап, тобушуде барды.

Жыйылуда маршрутну игилдендиюню, айтбатандыруу ишлени бардыргъанда экология тынчылыкълары саулуулары сорууларын сюзгенди. Табийгъат байлыкълары эм экология министрствону ишчилери ишлени план — бла шагъарейленгенди. Табийгъатны сакълау жаны бла эсгертиулел этгенди. Ахырында ведомстволаны келечилери маршрутну сейир этюде кесерини оюмларын айтханды, проектни топуруда дагъда къалай жумушланы тамамлаура кереклисин белгилегенди.

«Диктантны жазарча къырланы битюу регионларнында да жерле къуаргъангъадыла. Ол 50 тыш къырларда да бардырылганды. Быллай соруула беш тыш къырларда берилдикдиле — ингилси, француз, къытай, арап эм испан. Былтыр а усталыкъда бирик жерде жазгъандыла, битуде да бирге бу тарых магъаналы ишге 1,9 миллион адам къошулганды. Быллай а аланы саны эттуа есери къагъталанды. Ол 50 тыш къырларда да бардырылганды. «Тарых эсде тутта» партия проектни жашауда бардырыууа жууалып, РФ-ни Къырал Душаныны информатция политика жаны бла комитетини башчысы Александр Хинштейн.

Акция школада, музейле, вокзаллада, аэропортлада, уаэкъ жол баргъан пюзелде, самолётларда оқуну бардырылганды. Диктант Уллу Ата журт урушуну тарыхы бла байламлы жерледе да къуарылганды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Сынау

Хорламны диктантын жазарыкъдыла

Улуу Ата журт урушуну тарыхына аталган соруу 26 апрельде болуукду. Быллай ол алтынчы кере къуарылганды. Сынауу соруулары Ленинград къоршоудан эркин этилгенли 80 жыл толганына, совет аскерле душманын сорюп, фронтда къуллукъ этген жазуучулагъа аталганды.

«Диктантны жазарча къырланы битюу регионларнында да жерле къуаргъангъадыла. Ол 50 тыш къырларда да бардырылганды. Быллай соруула беш тыш къырларда берилдикдиле — ингилси, француз, къытай, арап эм испан. Былтыр а усталыкъда бирик жерде жазгъандыла, битуде да бирге бу тарых магъаналы ишге 1,9 миллион адам къошулганды. Быллай а аланы саны эттуа есери къагъталанды. Ол 50 тыш къырларда да бардырылганды. «Тарых эсде тутта» партия проектни жашауда бардырыууа жууалып, РФ-ни Къырал Душаныны информатция политика жаны бла комитетини башчысы Александр Хинштейн.

Акция школада, музейле, вокзаллада, аэропортлада, уаэкъ жол баргъан пюзелде, самолётларда оқуну бардырылганды. Диктант Уллу Ата журт урушуну тарыхы бла байламлы жерледе да къуарылганды.

«Тарых эсде тутта» партия проектни жашауда бардырыууа жууалып, РФ-ни Къырал Душаныны информатция политика жаны бла комитетини башчысы Александр Хинштейн.

Соруулары уа Россияны

ТОКЪЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Барыбыз да билгендиктен, озган айда кыярылда болгон бушуру ишле бл байланыш Милкар халкыны кыярылыгы кыайтарылган кюнге жораланган байрам жушушаны апрель айга кечюрорге деп оноу зтиген эди. Алай бл республиканы билим берю уржудениларында бу кюнге деп жарашдырылган ачык дерле, тобушуле да эиди бардырыла турдыла.

Алай жарык байрам Нальчикни 9-чу номерли мектебинде деп элгенди. Устазна Базиланы Санит, Чочайланы Анжела, Кыярылыканы Софья эм Бийчеккуланы Танзила кесерини сохталарын миллетибизни жарык байрамына хазырлап, келген кыярылыны да кыуандырдылар. Оккуучуна хазырлаган саугабагы кыярылга уа школун директору Ольга Коротких, аны орунбасарлары, башха миллети сабиале да келген эдиле.

Музыка-позия ингри а Жакилланы Элданы «Биз кыайтык» деген жырына тынгылаудан башланганды. Биз бл уа жыйылганланы таулу халкыны тарыхында бу кюн кыайлы жер алганыны юсюнден билдириуу маалкар эм орус тилде 9-чу класкны оккуучулары Темуккуланы Алия бл Актайланы Джамия этгендиле.

5-чи - 9-чу класканы оккуучулары уа назмулагы бл төспөулге хуерлерин кырготтогонды. Атайылыны Жанер, Амирхан Собирор, Ахмадланы Алий, Бийчеккуланы Мухаммад, Шауланы Иман, Улбайшланы Болат,

Кыуанчыпы ингриле

Хар келгенни да келюне жете

Башийланы Илина эм Гемуляны Надия Кыуиланы Кыйасынны, Махитланы Сафарны, Зумакулланы Танзиланы назму тизгинлерин саугалагандыла. «Турнала» деген белгли жыры

Башийланы Илина болмагыча алапат айтханды. Кызычыгыз бл итеу жыйылганла кыызу кыарла бл ала ирзанын айтханды.

Биз бл Гемуляны Надия Зумакулланы Танзиланы «Анама» деген назмуусу октуганды. Ол тизгине ала келени жюрекерине жетип, кез жашларны кыозгыгандыла. Темуккуланы Алия бл Актайланы Джамия уа миллет төспөулбоз бл кыуандырдыла. Милкар халкыда улу, гитче да сойген «Минги тауну» уа Улбайшланы Болат, көп жырыладан арха кыалмай, алапат айтханды.

Кыуанчыпы ингри ахырында школун директору Ольга Коротких, усталгага ырызальгын билдирип, миллети тарыхын унутпогга жарамаланы белгилен кесин эсгерилуерин айтханды: «Малкыр халк Кызаакстанга кечюролгон жылда мени атам бл амам властыла анда билим берюуу кечюрорге жиберген эдиле. Атам мында кеси университетини баштагн эди. Амам а - Борножден. Алай бл Кызаакстанда 50-чи жылда ала таулу сабиалени да окутхандыла. Мен кесим да анда туугамна. Биз да юйорюбоз бл бери, таулулагы кыайтырга эркилик берилгенде, ала бл бирге келгенбиз. Аны айтханым, адамланы кыдарлары бек байламдыла. Бир заманда да алай кыйынлыкка кермесин миллет».

Устаз Чочайланы Анжела итеу кесерини ырызальгын билдирип, малкыр жаш тежгенди.

ТАПСАХАНЫ АМИНАТ.

Миллет энчиликеге гитчеликкен тошюндюре

Малкар халкыны кыярылыгы кыайтарылган кюнге жораланп, Тирнузууда «Жаша, жашна, Малкарарым!» деген позия ингри этгенди. Аны сабий эм жаш тило чыгармачылары Иманжаны Иманжанын жюроткен арасыны «Тау адеге» деген кыуууна жюрогөн жашчыла бл кызычыла кырагандыла.

Кыошкы билим берю жаны бл устаз Темуккуланы Аснит, миллетибизни жарык байрамын белгилеуге жаны максатла юйре, сабиале бу тобушеуге аналары бл хазырларна этген эди. Алай бл юйорюгени бу байрамга бирден эс белюр онлары болганды.

Бек алгга миллети тарыхындан кысыа билдириуу этилгенди. Гуртуланы Муслим бл Хаджиланы Анда халкыбыз билимде тилин, адет-терелерин таз этмей жашаганын чертендиле.

«Бизни аз санла халкыбыздан дунияга белгли акылманла, алилле чыктыгандыла. Кыуиланы Кыйасынча, Энейланы Тимурча

адамлары көп миллетилене жоксулда» - деп, Гуртуланы Муслим сөзюу Эфендиланы Маликага бергенди. Ол а тууган жерибизни юсюнден назму айтханды. Хаджиланы Ибрагим а «Элими кыартларына» деген назмуу абадан телого жоралганды.

Жыйылганлагы «Кызы төспөуну» уа Аппайланы Малика саугага этгенди. «Мен таулула деп өхтем айтмам!» деген назмуу уа Хаджиланы Мадина жашы Руслан бл айтхандыла.

Аснит Салихова айтханды көре, былай жыйылыланы хар таулулагы да магыаналары улуду. «Жаш тилоге бу байрам кюнубононо юсюнден айта туруу, аны магыаналыгынын ангылауу бизни баш борчубузу. Аны ючюн усталга, ата-анала да сабиале бл халар айтып туртурга керекбиз», - дегенди ол.

Бек иги назму айтхалагы сауга уа - «Нюр» журналыбызда басмаланы блулулу.

КЫАСЫМЛАНЫ АМИНАТ.

Тобешуу

Эсгерилуе, назмула, ариу сөзле

Нарганды школ-интернатда Малкар халкыны кыярылыгы кыайтарылганга атап эсгерюу ингри болгонды. Белгилесина, «Крокусда» теракт ючюн итеу Россейде да байрамал бл талай кюн бардырылмай тургандыла. Бизни республикада да малкар халкыны автономиясы жанындан кыярылыгы бл байрамны ишле ол кюнде тынгыгандыла. Болсада, жашау барды, би терактала блтеглени унутуруге тойлубуз.

Бек башы уа кыазакхыла, узбеккиле, кыргызхыла кыларындан келгенича болушхандыла. Фашистле бл урушдан сора битеу да кыярылыбыз кыарыусу болгнган кезинде башха халкыла да жарны жашагандыла, алай законсулук чеккенге ариу сөз тапхандыла, гыргын бериге да кюрегшендиле.

«Бизни холлда кыралган көрмиче бир кыарылыгы анда таулу усталаны ишлерине сыйр этчерди!» Агыачны, темирни, юннюню эбин билгенле, ариулукууу сезгенле, алтын кыллула...кыалай, нек көчюрорге болушк эди алай огуруу, фахмулу халкыны? - дегенди интернаты директору Алисултан Алишанов. - Зулмудан сора тунголмеген миллетде улуу кюч барды. Бююнлюкде таулу халкыны жазуучулары, врачлары, алимлери битеу да кыярылыбызда белгилени келе. Таулула терк айып барганналары киме да баланды. Ол барыбызны да бек өхтемленидирди!»

«Минги-Тау» журналыны баш редактору Додуляны Аскер кычюнгонюкюно кыайтыгы анда таулула угый, башха халкыла да сынгандан чертенди. Азияда карачайлыла, таулула, чечениле, ингушула, немисиле, месхетин тюрклерне эм башха кычюночло бир бирлерине биллектик этгендиле.

Додуляны Аскер сабиалеге Кыуиланы Кыйасынны назмуларын окутуганды, ала халалыкыны, адамлыкыны юсюнден эдиле. Ким билим, адам адамга болушк этере болмаса эди, кыайтымы эдик биз Азиядан.

Халк урунууда алчы жерлени алгында. Таулула уллу Азияда иш кыллоколор, бириккери бл белгли болгандыла. Дагыда

сагытта да таулула билимге багы бергенлерин, окуругга итинип тургандарын чертенди эм академик Загитханы Мухамитин, жазуучу Гуртуланы Бертин. дагыда орус тилге кечюролгон шендолюлю поэтиле киттапларын интернатын библиотекасына саугалаганды.

«Минги-Тау» журналы жуупты секретары Шауланы Разит а кесин сабиалгын эсгергенди. «Алгын кычюночлононо юсюнден айтырга окуна кыоркча эдиле. Аны сынгызанла бирге жыйылып, шож эсгерге, таушусыз жашагандыла. Шукур, бусагытта ол заманы юсюнден ачык жазгнн да этдиле, архив материалда да басмаландыла, ол да иш шарты, Азияда кыалганнарыбызны алларинда ол сыйлы борчубузду - кычюночлононо созюрге, тинтирге, катала басмаларга, бир затны да унутмагыз», - дегенди ол сөзюно ахырында.

Эсгерюу ингриде интернатычла назмула окутугандыла, төспөгендиле. «Иоканта» студияны жарчылары уа фахмулулары бл жыйылганланы кыуандырдыла. Дагыда сахна оюнла да кырготтендиле.

Сора интернаты директоруну орунбасары Эфендиланы Мадина кысыа халкыла школ-интернатын кырготтенди; хар отууда тизгин-талкы. Бери бир юйорден тошген өксюэлени бир биринден айырмадыла, ала бир жерде жашадыла. Бусагытта кыйын болулары ючюн сабиалерине кыарламга анла да бу кыярыл юйде балларны кыоркча эркинде. Шукур, мында бир таулу сабий да жокду. Дагыда бир кылдендирген зат: таулула өксюэлени интернатдан ападыла, тош кесерини жашлары кыазакхыла өсдордиле. Сууап иш этере итингенле аз тойлудуле. Совет жылда интернатда 250 - 300 сабий турганды, бусагытта уа 90 чакшы бир болдыла.

БАЙСЫЛАНЫ МАРЗИЯТ.
Сууртла авторундула.

УЧРЕДИТЕЛГЕ: КЫАБАРТЫ-МАЛКАР РЕПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ ХАСАН</p> <p>РЕДАКЦИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАН УРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ГОКЪУЛУАНЫ Борис (жууплы секретары), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зуухра, УЛБАШЛАНЫ Мурат.</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редаторуну приминийи - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууплы секретары - 40-28-97. Секретариат - 40-93-62. Корректоры, спецнаштен - 42-63-52. Экономика - 42-66-73. Кулугура - 42-66-76. Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18. Курортта, турзм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Оккуучула бл байламлыкка жюротюу эм жалпыла - 42-37-94. Суурт алауу - 40-59-18. Эчи кореспондент - 42-68-72. Операторла - 42-66-85.</p>	<p>Редация авторла бл халкыт жюротюмдөйл. Кыл жазмагыз рубликка этилмейди эм ала арха кыайтарылмайдыла.</p> <p>Газетле басмалыгдан материалды айтхандан омонла республиканы омон бл кесимге болдулудула. Алай айтхандан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басмаы юсюнден законун тииндилеке материалды авторлар кесери жууулула.</p> <p>Редация авторлардан 400 гзет тизгинден (машипка бл жазылгын 5-6 бет) омон аймады.</p> <p>Газет Свагын, информация технологияны змла асылма коммуникацияны ишлери жаны бл федерал надар сулулары (Республикалоуу) Кыабарты-Малкарла управленисыныда 2016 жылда 19 декабрле регистрация этилгенди.</p> <p>Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893</p>	<p>Газетин басмагы «КыМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службаы хазар этгенди.</p> <p>Газет «Издательство «Южная регион» ООО-ну типографиясыда басмалыгандыла. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а</p> <p>Газетин кесерине тапшыруу ючюн КыМР-ин почта свакыны федерал Управленисия жууулула. Телефон: 76-01-21</p> <p>Газетин рубликкагы сатуу ючюн КыМР-ин «Роспечать» ашкерюу обществосу жууулула. Телефон: 42-69-34</p> <p>Газет майкыла, юч керче чыгында - геюрге, орта, шабат кюнесле.</p>	<p>Номерге графикте көре 19,00 сагытта кыол салындаы. 20,00 сагытта кыол салынгандыла.</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРИН: ЧЫГЪАРЫЛА: Османлыны Хайса - декюрный редактор, Кучуксуны Сафия, Кетечинаны Зульфия - жууплы секретарлары орунбасарлары. Зезаланы Лила (1,2-чи бетте), Гейяланы Вазла (3-чу бет), Бийчеккуланы Жанната (4-чу бет) - корректорла.</p> <p>Тиражы 1758 экз. Заказ № 713 Багытасы 10.00.</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИН АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Левин аты проспекти 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru</p>
--	---	--	---	--

Эсеппе

Кытархычуула кыйын болумга хазырдыла

РФ-ни ММС-ини КыМР-де баш управленисында озган кыйында республиканы тиерисинде болгнган кыйын болумланы эсеплерин чыгаргандыла.

Кытархычуула билдиргенге көре, излеу-кытархычуу ишле чыгарга тошмегенди. Битеу да от тошуу 74 кер болганды. Алада өлген эм ачыгнган бол-

маганды. Жол-транспорт авариялагы 12 кер өткөнүргө тошгенди. Кыабарты-Малкарга солурга келген 4 турист кыауум эселенгендиле. Бююнлюкде таулада курт юзюлорге кыоркуу сагыланады. Службала кыйын болумлагы хазырдыла.

Байламлыкыла

Оккутуу ызла бл шагырейленгендиле

Кыабарты-Малкар кыярыл университетини ректоруну кыулугуну толтурган Юрий Алтулов окуу юйно бирге келечилери бл бирге Москвада Билим берюуу халкыла аралы салону кырагнган көрмиче-форумга кыатышханды. Былай тобушюу энди ММСО-ну «Экспо ара» атлы көрмиче бардырылуучу ара комплексинде былын обнирини керме бардырыла.

Андан сора да, мында улуу программа жарашдырылганды. Аны чеклеринде уа кызык чаклы «төтөрөк стоп» бл экспертлени жыйылылары кыууулагандыла. Алай бл тобушюуде Россейден, талай тыш кыралдан, ол санда Кытайдан да, төрт жюздөн астам эксперт сөлөшханды.

Мурасору төмаланы ачыклагандан сора да, форумда билим берюу кыярыл политиканы, шендолюлю жангы технологияны окутууну эселерине кыошумчуларыны, сабиалени эмциалы интеллекттерин айкытуу, окуу махемелени билим берюу даражалары бл бирге тыш көрмюдолерин

ни, билим билим берген окуу юйлени бл бизнис арыларинда байламлыкыны юсеринден да сөз барганды. Белгиленибизча, тобушюу кырагнган салонда КыМКУ-га да энчи майдан белонгенди. Анда уа университетини келечилери форуму кыошкарларыну вузу жетишилери, жангылыгыны, окутууда жангы энчи магыаналы ызлары бл да шагырейлендиргенди.

Эркину

Бийик көрмююле болдуругандыла

Кыабарты-Малкар кыярыл университетини право, экономика эмда финанса институтунда билим алганыланы кыауум, «бухгалтер» азыдан «Буржөт юкюрт нас» Евразиялы студент олимпиадада бийик көрмююле болдуруганды. Эршюу а Москвада РУДН-де кыууулы бардырылганды.

Конкурса кыатышкан кыйын болгнган эсе да, КыМКУ-ну келечилери «Напол салынуу тапталандыры» (4-чю курс, «экономика» эси), «Экономикалы кыаруулага тошюндюру» (2-чи курс, «экономика» эси) деген бөлүмюде хорламга чыктыгандыла. Эршюуде кесерлени билимлерин сынгандан жашланы бл кызыланы юсеринден билдириуу Фахмулу сабиалени юсюнден кыярыл информацияны арага берилгендиле.

Андан сора да, призёр болгнган студентлени «ИНТЕРКОУ-ИНТЕЛЛЕКТ» окуу-меламалык ара 32-мингомкул даражалы сертификатла бл саугалаганды. Аланы уа «Аудитору ассистенти (Контроль)» атлы авторлу курслада билимлерин өсдюрюу ючюн хайрыларыгы болулуду.

ТРАМЛАНЫ Зуухра.

Спорт

Футболдан 2015 жылда да хазырлыккыларын толугу ачыклагандыла. Омонланы эсеплерине көре, республикабызны А.Пешени бл СКФО-ну регион жюрютюн школуну экин командасы жетишилми болгандыла. Жаш футболчула уста ойнагандылар, хорларга итинулюктерин, эришрге, аны бл бирге уа шүхлүкк жюрютюрге

Билдириуле

Телдүүлени бериге унутмагыз

Тынгылы ремонт ючюн ачка телвизион кезиню оздуруу кыюймаз ючюн, юйюне бл байламлы билдириулеге көз-кыулак болуп башарыгыны тилебиз.

КыМР-ни 2023 жылы 18 июлдан чыгарылган 60-РЗ номерли законун тииншилликке КыМР-ни Тынгылы реконут этюно регион программасына 2024 жылда 1 январда кийирилген көп кылаты юйюнди

Усталыкыны өсдюрюрге — себеплик

«Жазу жолчукылдан эсе көп» деген аты бл 19-21 апрельде жаш гиденли шоклары ачылдыкты. Алада окуругу оюнгене аны омонла <https://click.ru/39qv74> сылка бл кирип билдирге болушкыла. Ала усталыкларын өсдороллукыла, омондан сора уа Курортто эм турзм министрствода экскурсоводланы бл гиденли-тиманчоны аттестацияны да өтпюлүкк.

фактарыны илерди да тынгылы ремонт ючюн ачка төлөргө бериуу этилдиле.

Соруулары болгонна 8-800-700-64-12, 42-56-29 телефон номерге сөйлөш, неда regoperator.07@mail.ru электрон почтага кирип, неда Нальчикде Горкый аты орамда 17-чи «Аз» юйе келип, халар билирге болушкыуз.

руу арыларындан экспертле берилдиле. Юйретюу проектни республиканы Жаш тилоно ишлери жаны бл министрствосу «Россейни жаш тилоно» деген проектни чегинде бардыра.

«ФД-де турзм ишюу юсюнден федерал законга көре, 2024 жылы 1 июлдан башлоп экскурсоводла ишлерни жонгыз да аттестацияны өткенден сора бардыралыкыда.

КЫЛЧАЛАНЫ Зульфия.